

SUNUŞ YAZISI / EDITORIAL

İKTİDAR VE ÖZGÜRLÜK İKİLEMİNDEKİ ANAYASA MAHKEMESİ *(CONSTITUTIONAL COURT BEFORE THE DILEMMA OF POWER AND FREEDOM)*

Anayasa Hukuku Araştırmaları Derneği (Anayasa-Der), bu başlık altında düzenlediği bir günlük çalıştayda, Anayasa Mahkemesi'nin 2010 Anayasa değişikliği sonrasında yeniden yapılanmasını izleyen dönemde vermiş olduğu başlıca kararlar masaya yatırıldı (Üç yıllık bilanço: 2011-2013/ Anayasa-Der Çalıştayı/29 Ekim 2013).

Anayasa Mahkemesi (AYM), bilindiği gibi, 25.04.1962'den 23.10.2012'ye kadar iki yoldan harekete geçirilmekte idi: iptal davası ve itiraz yolu. 23 Eylül 2012'den bu yana, "bireysel başvuru" yoluyla da harekete geçirilmektedir. Böylece AYM, henüz yürürlüğe giren yasalar üzerinde "soyut norm" ve görülmekte olan davada uygulanan yasa maddesi (leri) üzerinde "somut denetim" denetimin yanısıra, bireysel başvuru (anayasa şikâyeti) üzerine de denetim yapabilmektedir.

Bireysel başvuru yolu, 1982 Anayasası'nın soyut ve somut norm denetimlerine ilişkin sınırlamalara dokunulmaksızın ve İHAS kapsamındaki haklarla sınırlı olarak tanındı. Bununla birlikte, bireysel başvuru, önemli bir açılım olarak görüldü ve AYM, bu çerçevede verdiği kararlarla gündeme geldi.

Oysa Anayasa Mahkemesi'nin, siyasal iktidarın anayasal sınırlar içerisinde kalmasını sağlama ve insan haklarının güvencesi olma işlevi, her üç başvuru yolunun kullanılması sonucu yaptığı denetimin birlikte incelenmesiyle anlaşılabilir ancak.

Bu amaçla, AYHD-5, Anayasa Mahkemesi'nin son üç yılda verdiği başlıca kararlara özgülendi. Türkiye'nin toplumsal ve siyasal yapısı ile hak ve özgürlükler bakımından öne çıkan kararlar, tematik bir tercihle, sunuş ve yorum yöntemi ile ele alındı. Bireysel başvuru üzerine verilen kararlar ise, esas ve usul ayrımı yapılarak, yine aynı yaklaşım tarzı ile irdelendi.

AYM karar irdelemeleri, öncelikle, "iptal-itiraz-bireysel başvuru" üzerine verilen kararlar arasındaki iç tutarlılık sorunsalına ışık tutacak. Sonra, AYM'nin anayasal ve siyasal rejimin işleyişinde denetim ve denge işlevi üzerine ipuçları sağlayacak. Nihayet, AYM'nin "hak ve öz-

gürlük” bekçiliğini ne ölçüde yerine getirebildiği tartışmasına malzemeler sunacak.

Ekim 2014’te çıkacak olan AYHD-6’da, bu kez AYM başta gelmek üzere, Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi kararları, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi kararları ışığında masaya yatırılacak. Ama aynı zamanda, bölgemizde –Mısır ve Tunus’ta-yürürlüğe konan yeni Anayasaları, ilgili ülke uzmanlarının kaleminden okuyucuların bilgisine sunulacak. 26 Mayıs 2014.

İyi okumalar dileğiyle.

İbrahim Ö. Kaboğlu